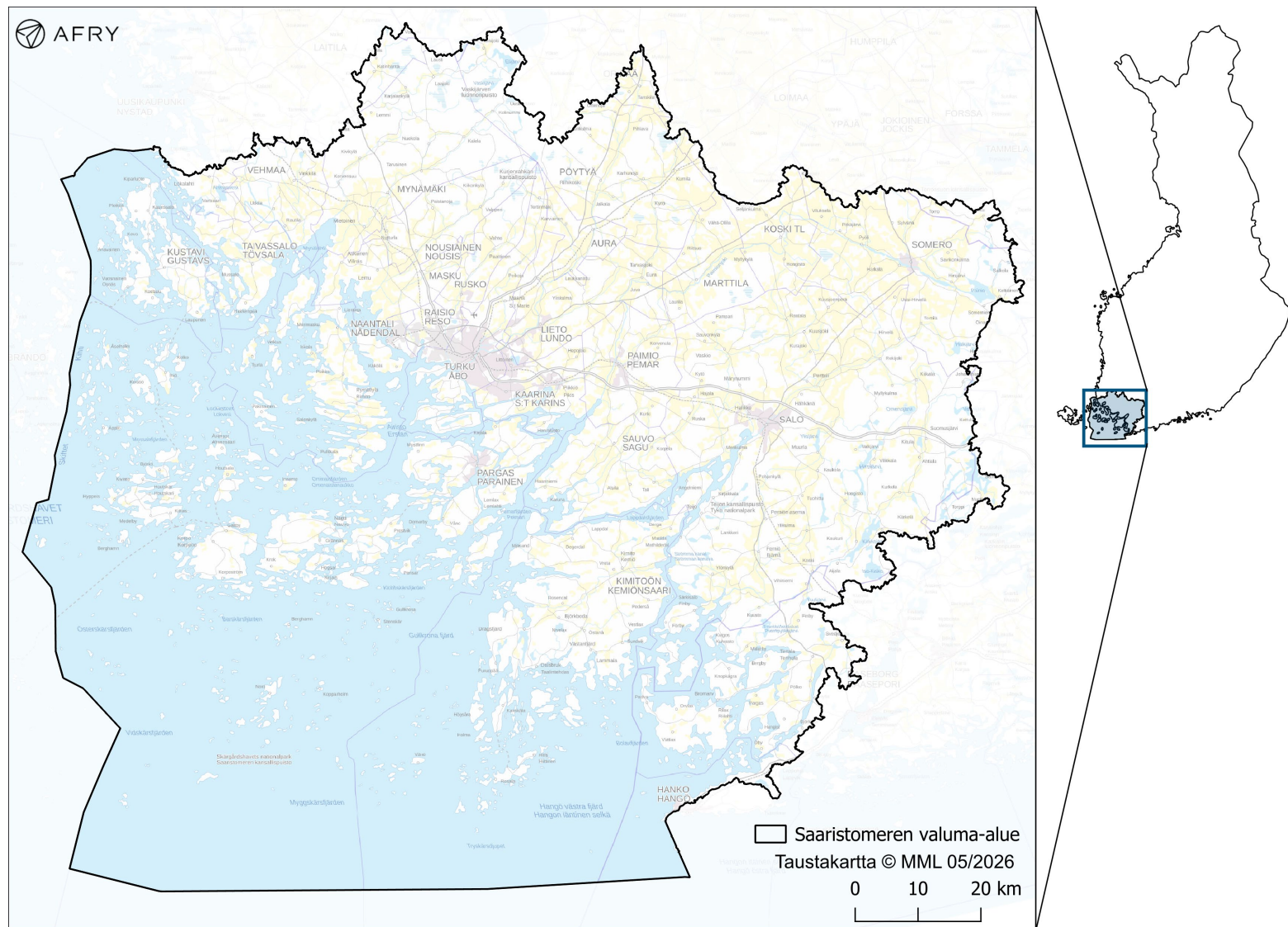

Saaristomeren valuma-alueiden yleissuunnitelmat

PETRINA KÖNGÄS, AFRY FINLAND OY

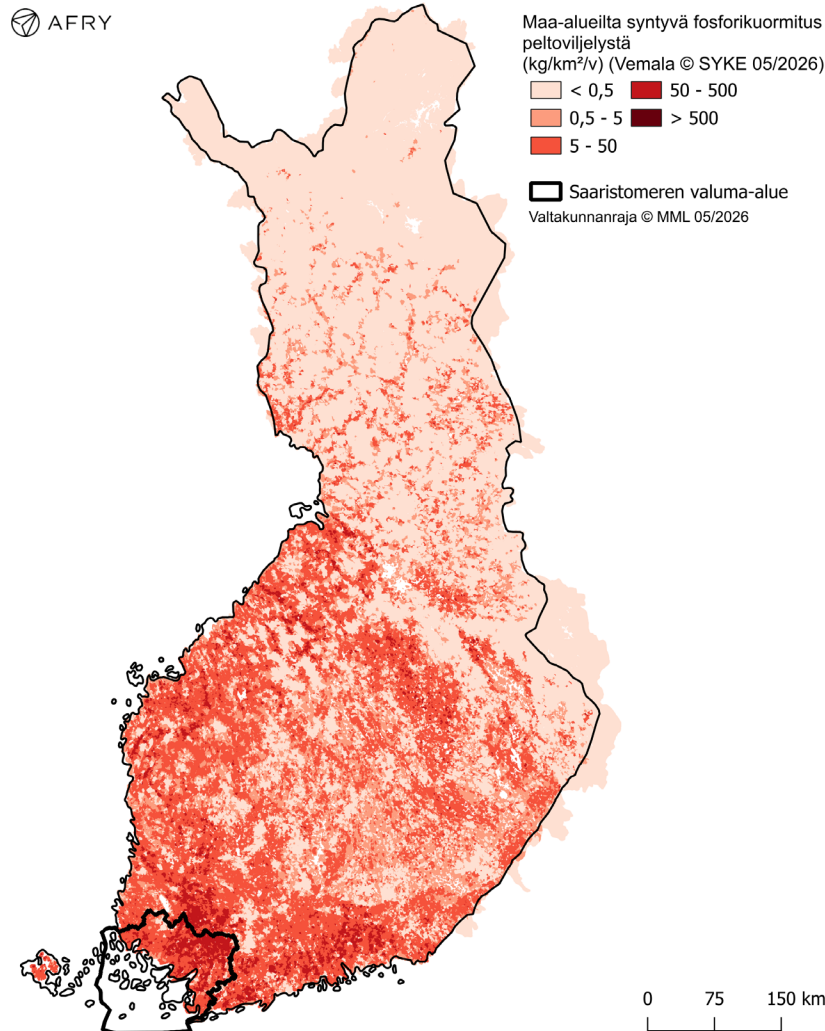
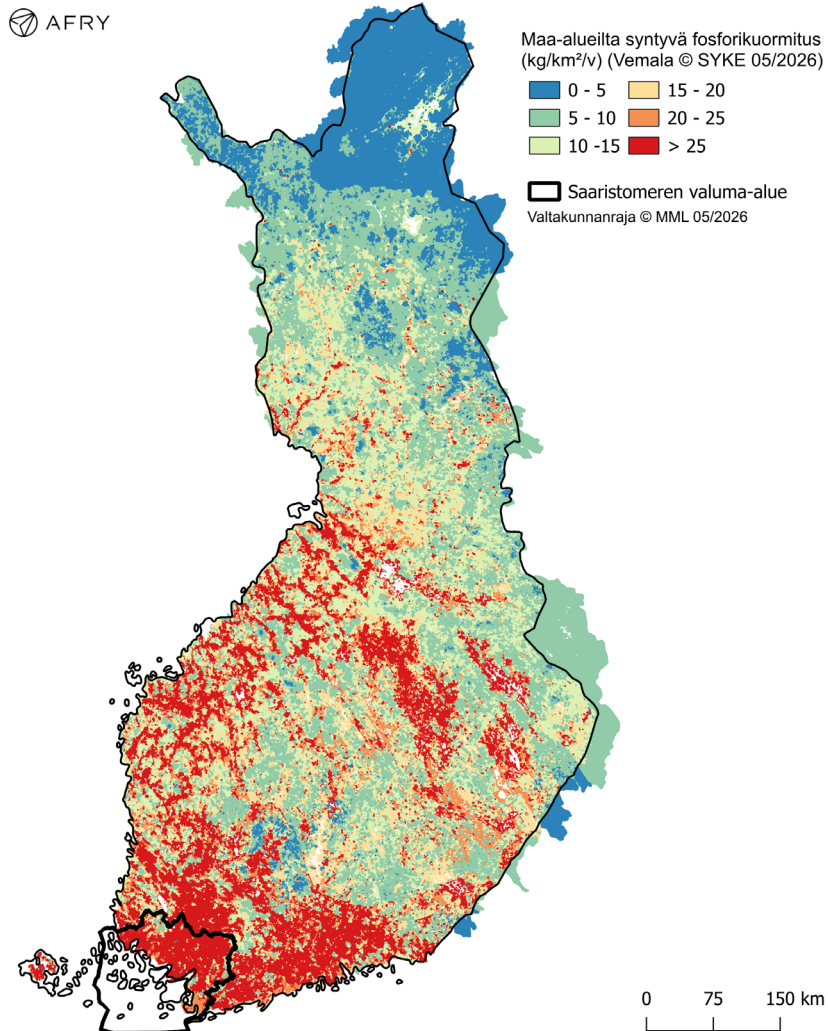
**VALTAKUNNALLISEN
VESISTÖKUNNOSTUSVERKOSTON VUOSISEMINAARI,
KUOPIO 2.6.2026**

Saaristomeren
valuma-alueiden
yleissuunnitelmat
ovat toteutettu osana
Saaristomeri-
ohjelmaa

Saaristomeri-ohjelman painopiste on maatalouden vesiensuojelun edistämisessä

- Ohjelma perustuu vesien- ja merenhoidon toimenpideohjelmiin sekä Saaristomerien maatalouden vesiensuojelun tiekarttaan
- Tavoitteena on maatalouskuormituksen vähentämisen myötä mahdollistaa meriympäristön hyvän tilan saavuttaminen ja ylläpitäminen
- Ohjelmaa hallinnoi Lounais-Suomen elinvoimakeskus ja ohjelmaa toteutetaan koko Saaristomerien valuma-alueella
- **Keskitytään ratkaisuihin, vaikuttavimpiin toimiin, hyviin kokemuksiin ja yhteistyöhön**
- Alueen maanomistajat ja viljelijät ovat avainasemassa toimenpiteiden toteutuksessa

Saaristomeri-ohjelmassa keskitytään ratkaisuihin, vaikuttaviin toimiin, hyviin kokemuksiin ja yhteistyöhön

Saaristomeri-ohjelman ohjelmapäällikkö, Essi Hillgren Lounais-Suomen elinvoimakeskus

Maataloustuilla rahoitettavat ympäristötoimet (CAP)

Maanparannusaineiden käytön edistäminen

Ravinteiden siirron ja kierron edistäminen

Maan kasvukunnon osaamisen kasvattaminen

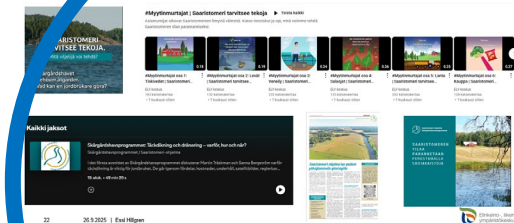
Valuma-alue suunnittelu, vesistökunnostukset ja vesienhallinnan toimenpiteet

Yritysten vesivastuullisuuden lisääminen koko ruokaketjussa

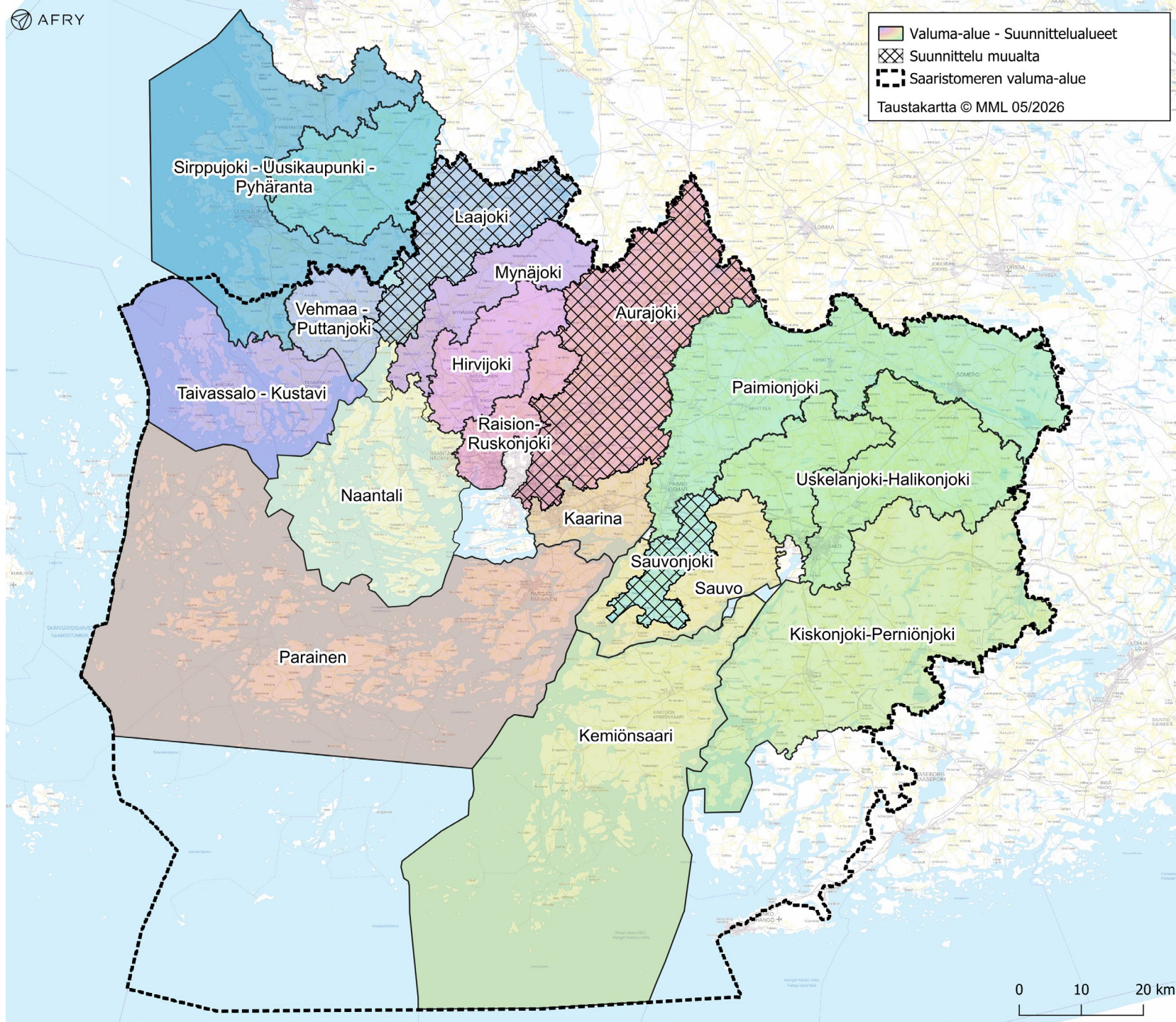

Toimijoiden aktivointi, yhteistyön lisääminen, verkostojen kasvattaminen, hankkeistaminen

Osaamisen lisääminen, viestintä

Valuma- aluesuunnitelmia koko Saaristomeren valuma-alueelle

Valuma-aluesuunnittelua koko Saaristomeren valuma-alueelle

- Saaristomeri-ohjelman kautta on tilattu koko Saaristomeren valuma-alueelle
 - valuma-alueiden yleissuunnitelmat
 - paikkatietopohjaiset toimenpiteiden yleissuunnitelmat eli **ehdotuksia mahdollisista toimenpiteistä**
- Suunnitelmat ovat tarkoitettu **kaikkien valuma-aluelähtöistä vesienhallintaa ja vesiensuojelua edistävien toimijoiden käyttöön.**

Suunnitelmien avulla voidaan:

1. tarkastella aluetta kokonaisuutena ja toisaalta pilkkoa valuma-alueita pienempiin osavaluma-alueisiin,
2. helpottaa työn koordinoitua ja toimenpiteiden sekä alueiden priorisointia,
3. tunnistaa haasteita, tarpeita ja mahdollisuuksia,
4. käydä keskusteluja maanomistajien kanssa,
5. hankkeistaa valuma-alue lähtöistä vesien ja -kuormituksen hallintaa sekä
6. parantaa lähivesien tilaa

Suunnitelmien sisältö rakennettu valuma- aluesuunnitelman tilausohjeen mukaisesti

Yleissuunnitelmat vastaavat toisiaan riippumatta sen laatijasta

2.4. Suunnitelmassa edellytetty sisältö

Tarjouspyynnössä tulee esittää suunnitelmassa edellytetty sisältö mahdollisimman selkeästi, jotta tarjousten vertailu onnistuu. Tämän ohjeen avulla pyritään saamaan tasalaatuisia suunnitelmia. Esimerkki suunnitelman sisällöstä on esitetty liitteessä 1. Liitteessä sisältö on jaettu kolmeen osaan:

1. *Valuma-alueselvitykseen* kootaan taustatietoa valuma-alueesta, sen ongelmista, rajoitteista, tarpeista ja kuormituksesta.
2. *Valuma-alueen yleissuunnitelmassa* tunnistetaan alueelle sopivia maankäytön suosituksia ja muita ratkaisuja ja yleisellä tasolla.
3. *Toimenpidesuunnitelman* sisältönä on aiemmissa vaiheissa kerättyyn taustatietoon perustuvia toimenpide-ehdotuksia, joiden kanssa voidaan edetä tekniseen suunnitteluun ja tarvittaessa luvitukseen.

Seuraavassa taulukossa on esitetty tiivistetysti valuma-aluesuunnitelman sisältö eri suunnitteluosioissa.

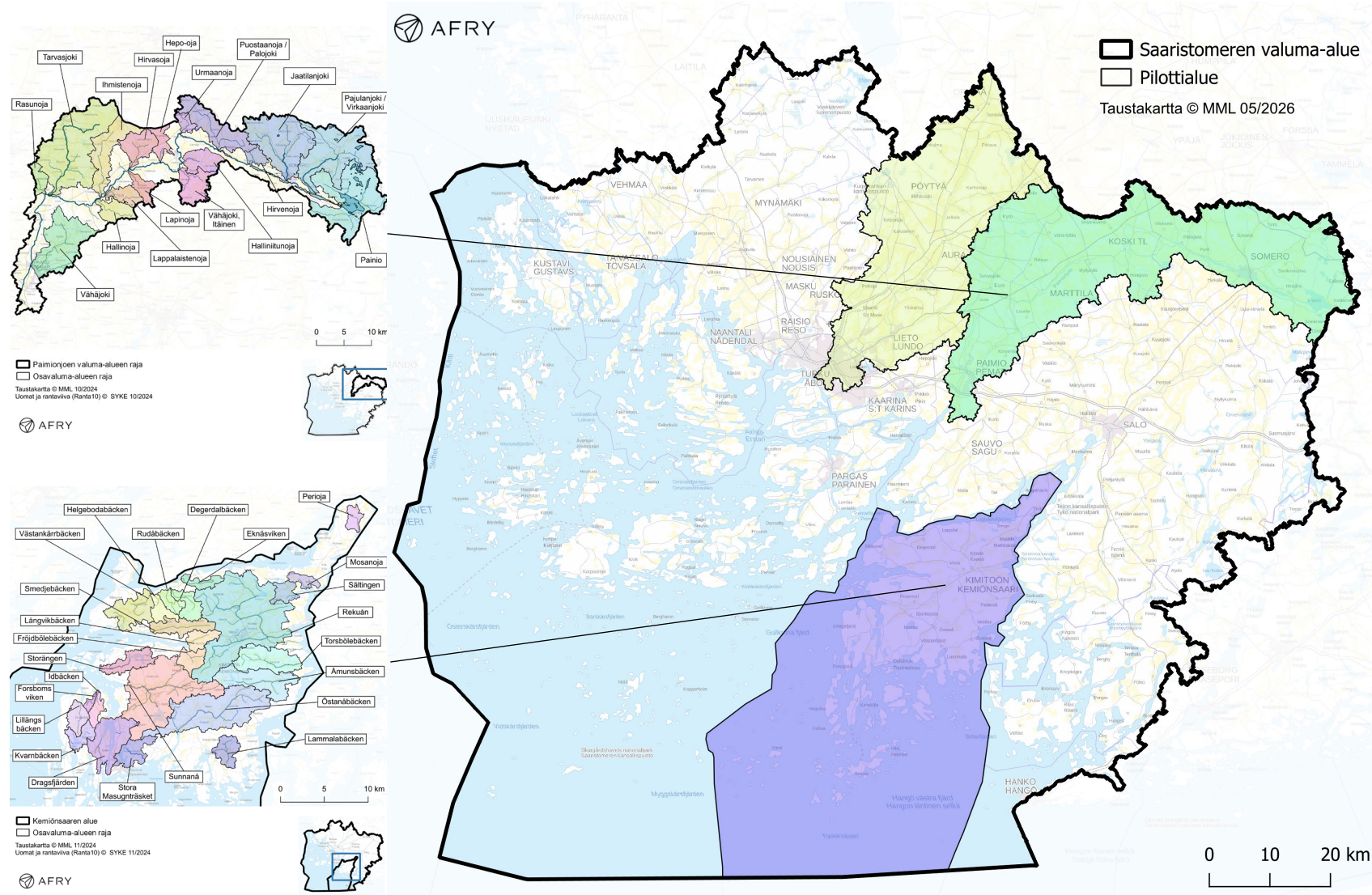
Taulukko 1. Valuma-aluesuunnitelman sisältö

Suunnitteluosio	Sisältyy kaikkiin suunnitelmiin	Voi sisältyä kattavaan suunnitelmaan
Valuma-alueselvitys	Valuma-alueen koko ja sijainti	Kuormituksen arviointi
	Ongelmien, tarpeiden ja tavoitteiden asettaminen	Vesinäyteenotto
	Valuma-alueen tiedot ja karttatarkastelu	Mallinnus
	Suunnittelukokoukset	Virtaamamittaukset
Valuma-alueen yleis-suunnitelma	Ongelmien, tarpeiden ja tavoitteiden uudelleentarkastelu valuma-alueselvityksen pohjalta	Valuma-alueen maastokäynti
	Toimenpidesuosituksot ja niiden priorisointi	Työpaja maanomistajille
	Suunnittelukokoukset	Yleisötilaisuus
Toimenpidesuunnitelma	Potentiaalisten toimenpiteiden maastokäynti	Työpaja maanomistajille
	Rakenteiden periaatesuunnitelmat, priorisointi ja vaikutusten arviointi	Tarvittavat luontoselvitykset
	Kustannusarviot, suositukset toteutuksesta, jatkosuunnittelu- tarpeiden tunnistaminen, mahdollinen seuranta	Tarvittavat pohjatutkimukset ja/tai maastomittaukset
	Suunnittelukokoukset	
	Yleisötilaisuus	

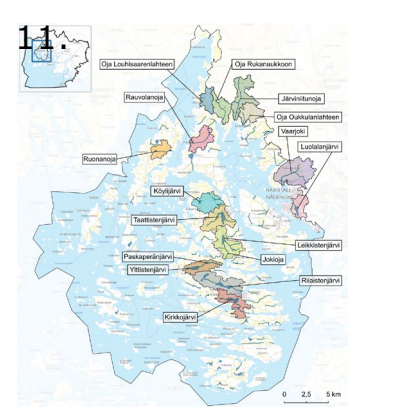
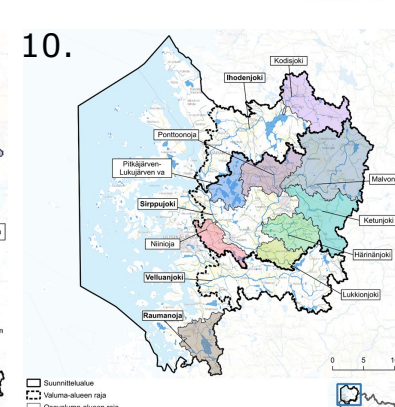
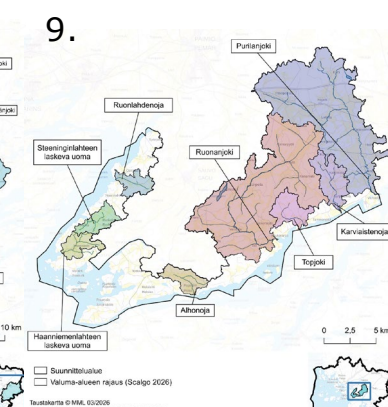
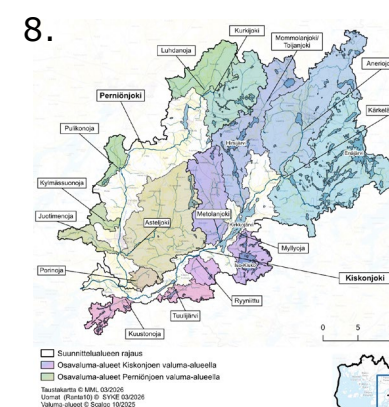
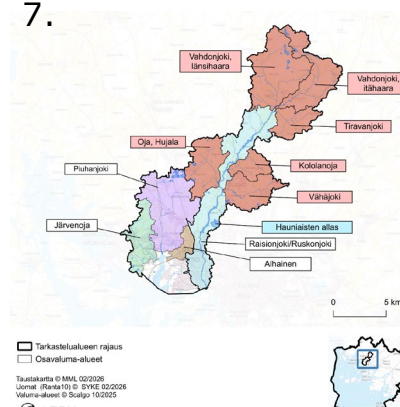
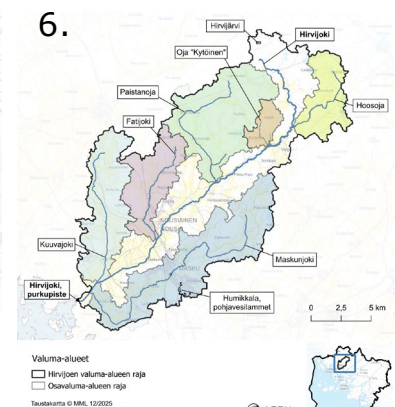
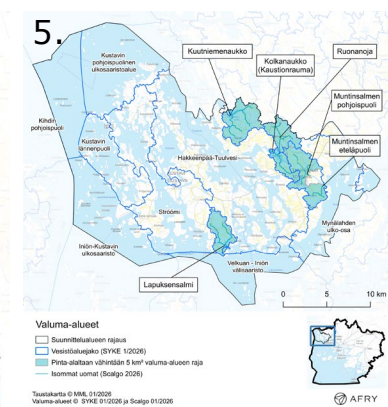
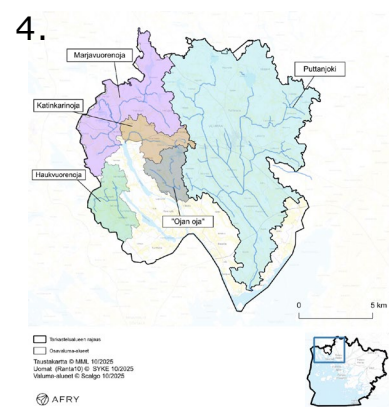
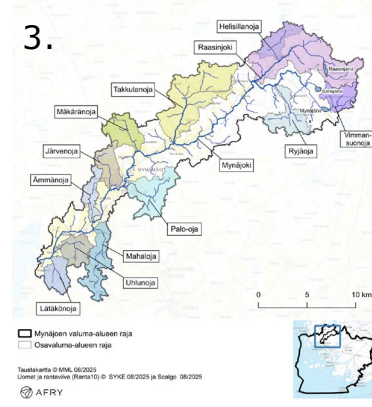
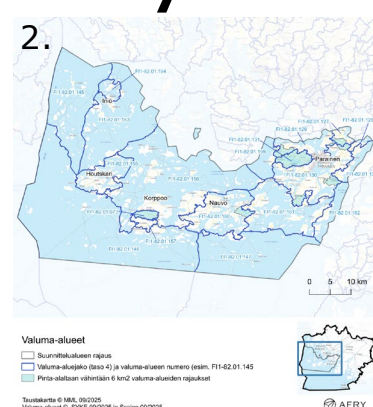
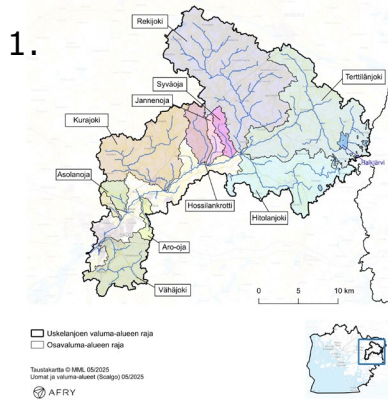
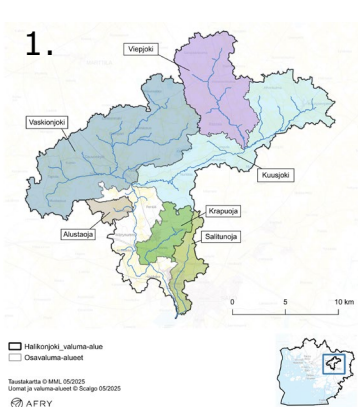
Valuma- aluesuunnitelman tilausohje. Varsinais- Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Opas 5/2024. <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/190005/Opas%205%202024.pdf?sequence=1>

Valuma-alueiden yleissuunnitelmat

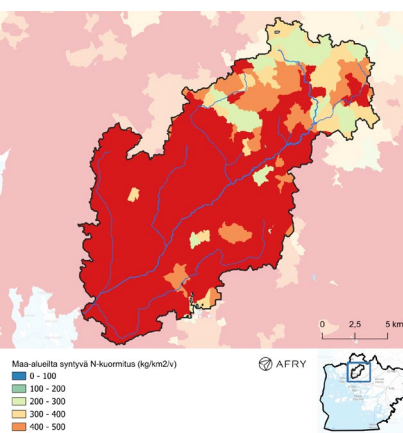
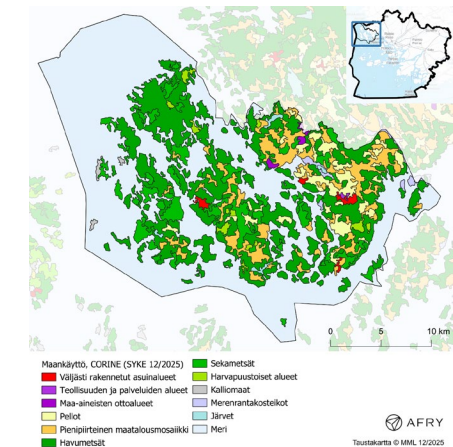
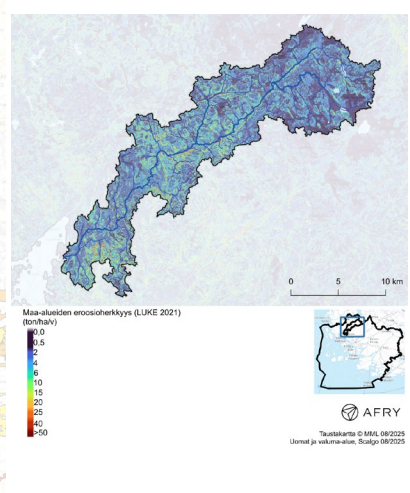
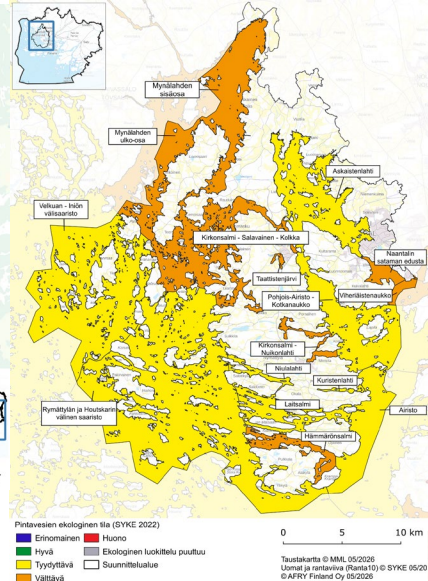
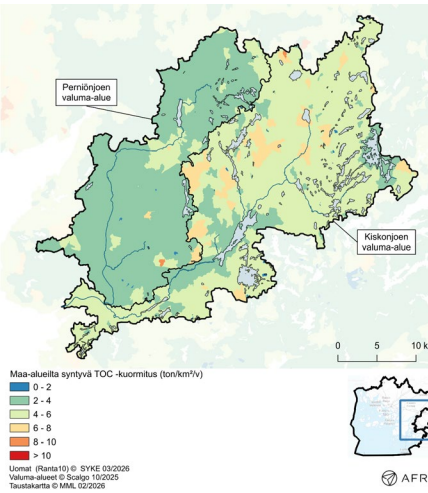
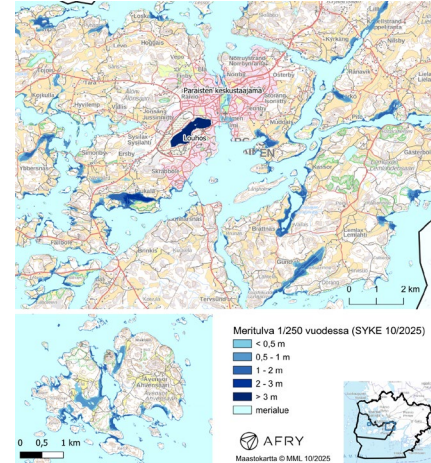
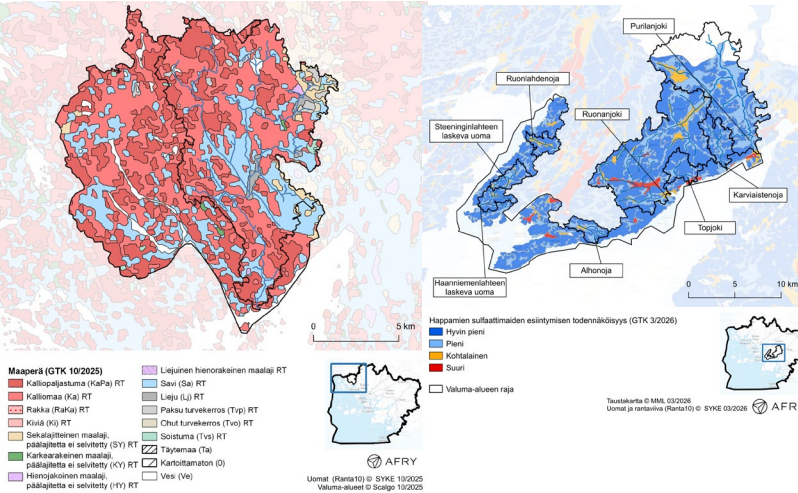
- Työt aloitettiin Saaristomeri-ohjelmaan valituista pilottialueista; Paimionjoen valuma-alueesta ja Kemiönsaaresta
- Valuma-alueiden yleissuunnitelmat ja tarkemmat toimenpidesuunnitelmat periaatepiirustuksineen molemmilta alueilta valituille kahdelle osavaluma-alueelle (+toimenpide-ehdotukset)
- Muilla alueilla valuma-alesuunnitelmat ja valuma-alueen kattavat vesienhallinnan toimenpide-ehdotukset

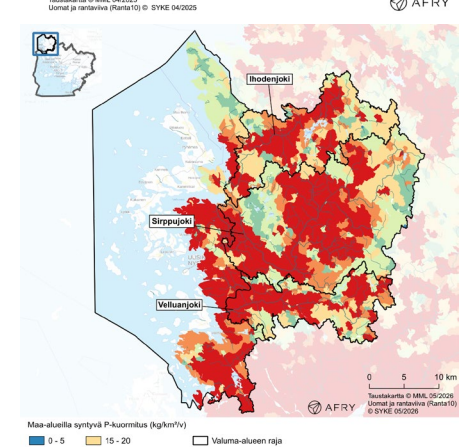
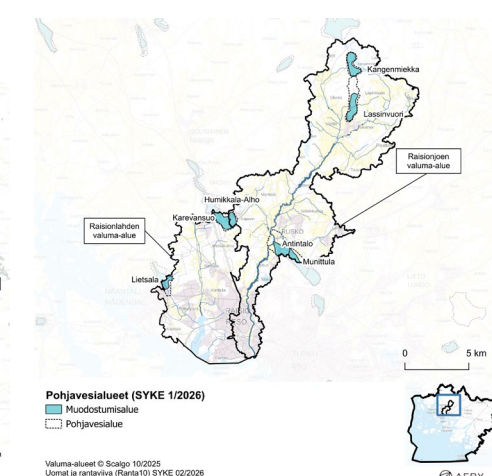
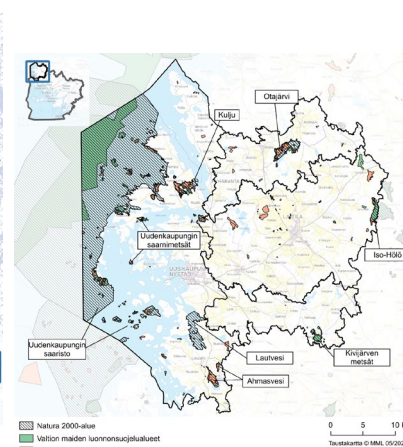
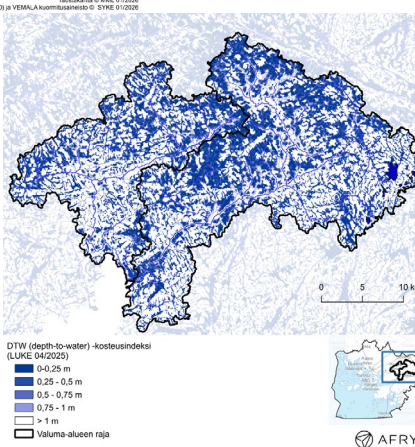
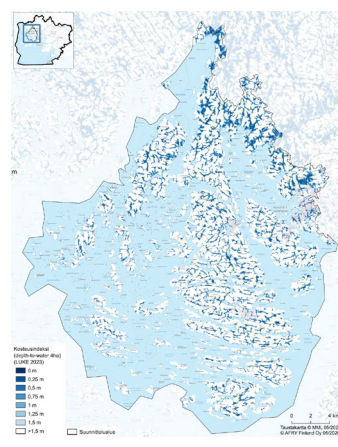
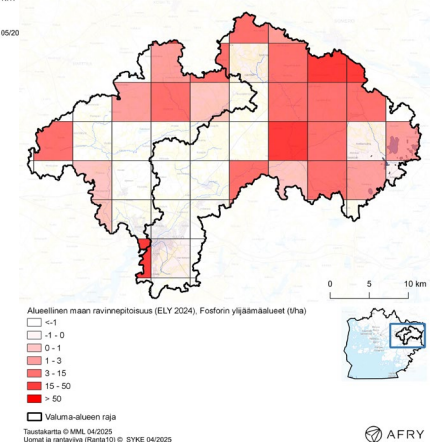
Valuma-alueiden yleissuunnitelmat

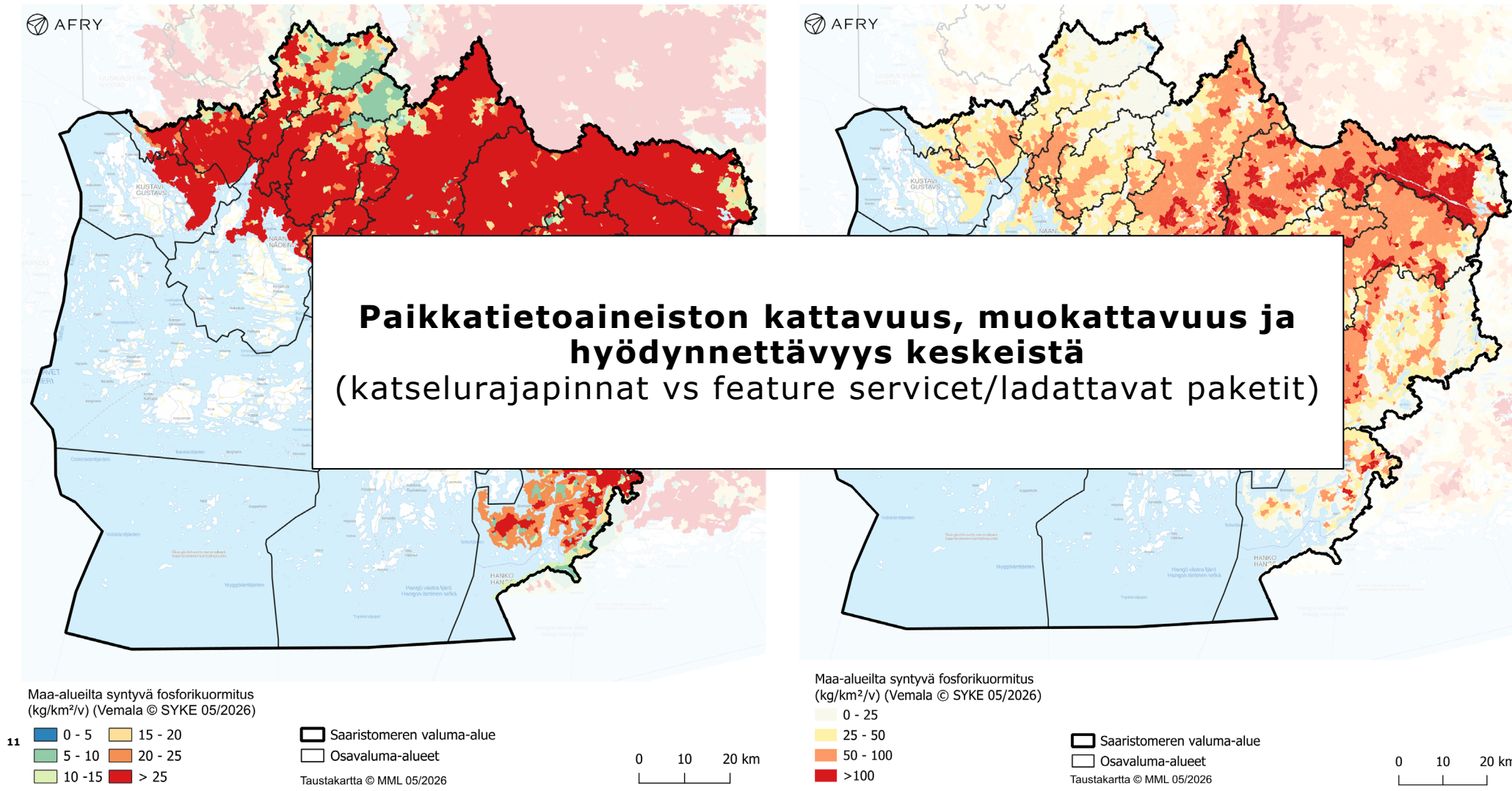
1. Uskelanjoki ja Halikonjoki
2. Parainen
3. Mynäjoki
4. Vehmaa ja Puttanjoki
5. Taivassalo-Kustavi
6. Hirvijoki
7. Raisiojoki-Ruskonjoki
8. Kiskojoki-Perniönjoki
9. Sauvon alue
10. Uusikaupunki-Pyhäranta ja Sirppujoki
11. Naantali
12. Kaarina

Valuma-alueiden perustiedot, kuormitus (Vemala), luontotiedot, vedenlaatu, ongelmien tarkastelu, tarpeiden ja tavoitteiden asettaminen

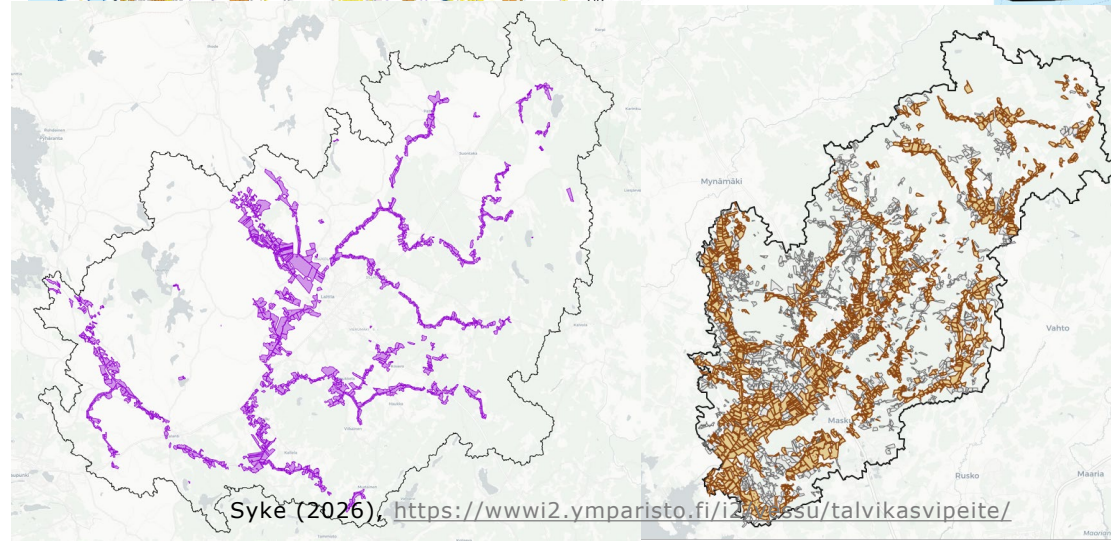
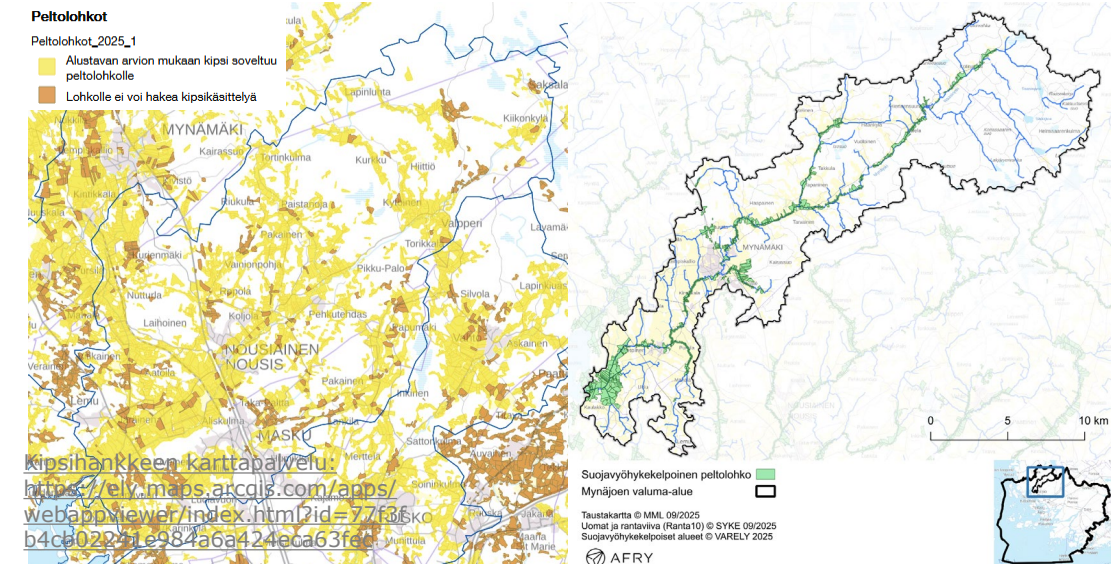

Tunnistettu osavaluma-alueitasoisesti alueita, joissa toteutettavilla toimenpiteillä voidaan merkittävästi vaikuttaa ravinnekuormituksen syntyyn ja määrään

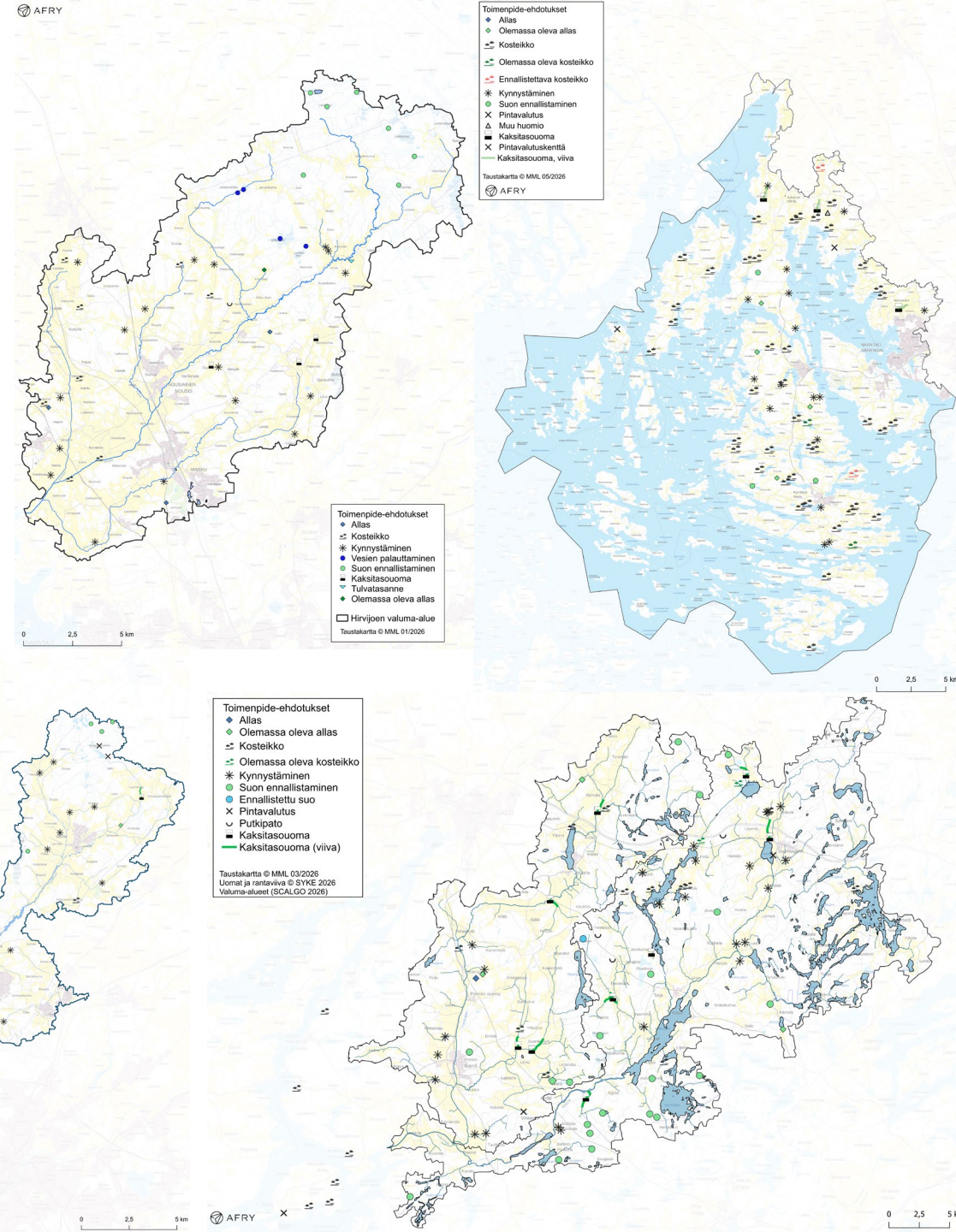
Toimenpidesuosituksukset ja niiden priorisointi

- Suunnitelmiin koottu tietoa alueille soveltuvista yleisistä toimenpiteistä
- Maatalouden toimenpiteiden lisäksi suositukset metsätalouteen, hulevesille, haja- ja loma-asutukselle ja vieraslajien torjuntaan
- Tietoja ja linkkejä
 - ei tuotannollisten investointien tukimahdollisuuksista
 - yhteisen ojitusinvestoinnin tuesta
 - maataloustukien mahdollisuuksista eri toimenpiteiden yhteyteen
 - Vinkkejä, mitä asukkaat voivat tehdä itse
- Toimenpiteiden priorisointi
 - Vaikuttavuuden ja toteutuskelpoisuuden suhteen
 - Alueellisesti

Toimenpide-ehdotukset työkaluna jatkolle

- Valmiita luonnonmukaisen vesienhallinnan ehdotuksia, joita voi lähteä helposti edistämään
 - mm. kosteikkoja, vesien palauttamista kuivatetuille järville, soiden ennallistamista, pintavalutusta, kaksitasouomia ja tulvatasanteita, kynnystämistä ja uoman eroosiosuojauksia / mutkittelun lisäämistä yms.
- Toimenpide-ehdotukset pohjautuvat paikkatietotarkasteluun
 - Kohteita ei ole tarkistettu maastossa
- Toimenpiteet priorisoitu / luokiteltu niiden arvioidun vaikutuksen ja toteutuskelpoisuuden suhteen
- Mahdollisuuksien mukaan pyrittiin löytämään ratkaisuja myös maanomistajalähtöisesti mm. kasteluaitaiden ja kosteikkojen yhdistelmistä

Osallistavat asukastilaisuudet

- Mahdollisuus avoimelle keskustelulle
- Tyhjät vs. "täydet" kartat
- Valmiita ehdotuksia, joita sai täydentää ja poistaa
- Kartoille sai merkitä ongelma-alueita, jo toteutettuja toimenpiteitä ja kohteita, joihin maanomistajana voisi olla kiinnostunut toteuttamaan toimenpiteitä

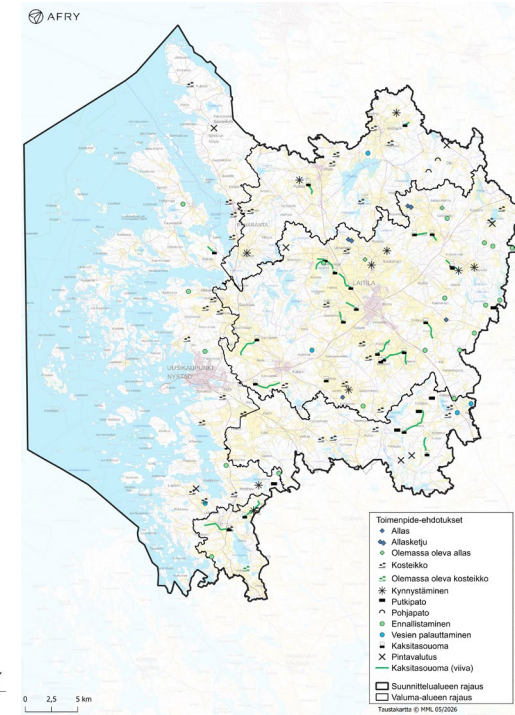
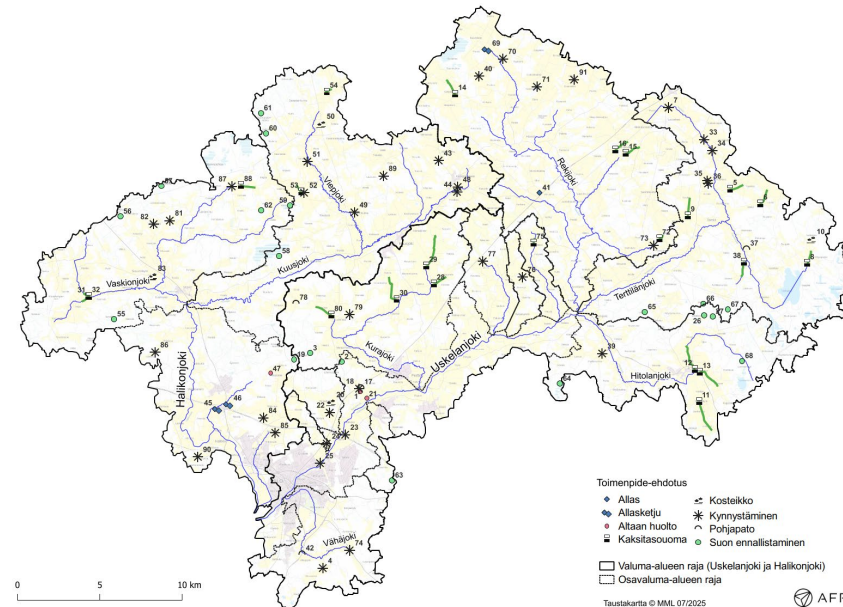
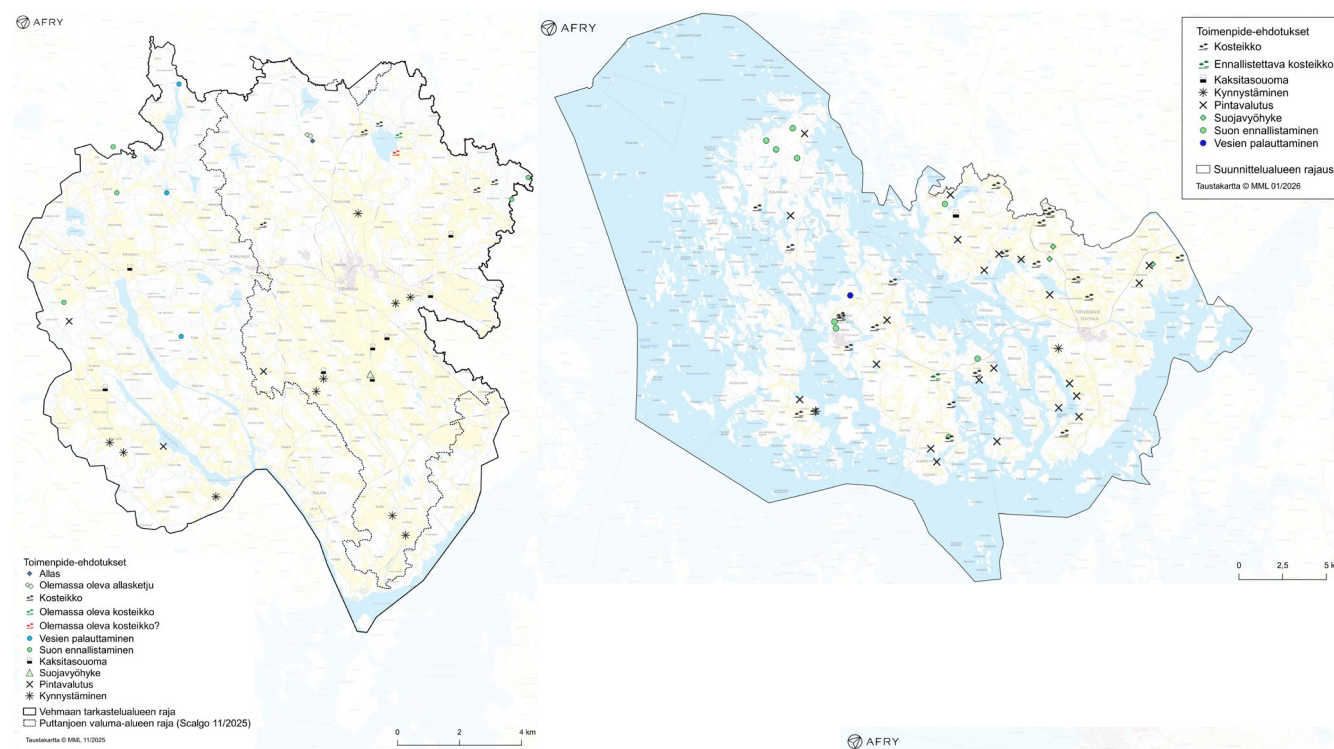

Tilaisuudessa oli tutustuttavana ehdotuksia kohteista, joihin sopisi erilaisia vesienhallinnan ja vesiensuojelun rakenteita. SARI HONKASALO

Vakka-Suomen Sanomat <https://www.vakka.fi/uutiset/mynajoen-alueella-etsitaan-ongelmakohtia-ja-ratkaisuja-6.221.168534.3b58a5ff02>

Toimenpide-ehdotukset työkaluna jatkolle

- Ei julkiseksi nettiin, mutta saatavilla vapaasti Lounais-Suomen elinvoimakeskukselta **kaikkien valuma-aluelähtöistä vesienhallintaa ja vesiensuojelua edistävien toimijoiden käyttöön.**
- Pdf kartat ja kohteiden kuvaukset (kohteet numeroituina)
- Shapefile valuma-aluekohtaisesti

Paikkatietoaineistot suunnittelun tukena

- Saatavilla olevaa aineistoa on paljon!
 - Tärkeää priorisoida hyödyllinen aineisto
 - Ymmärtää dadan käyttömahdollisuudet
 - Katselurajapinnat vs muokattavat
 - Aineistojen yhdistäminen (päällekkäisanalyysit) ongelma-alueiden ja toimenpiteiden sijoittamiseksi ja vaikuttavimpien toimenpiteiden valintaan
- Haasteena myös aineiston saatavuuden muutokset → Konsultilla ei pääsyä kaikkeen

Valmiit suunnitelmat löytyvät kootusti Saaristomeri-ohjelman nettisivuilta

<https://elinvoimakeskus.fi/saaristomeri/saaristomeri-ohjelma/toimenpiteet>

Toimenpiteet

Valuma-aluesuunnitelmat

Saaristomeri-ohjelman tavoitteena on edistää valuma-aluelähtöistä vesiensuojelua. Valuma-alueella tarkoitetaan maantieteellistä aluetta, jolta sadevedet huuhtoutuvat maan pinnalla tai maaperään imeytyneenä Saaristomereen. Huuhtoutuva vesi kuljettaa mukanaan ravinteita, minkä vuoksi on ensisijaisen tärkeää toteuttaa ravinnekuormitusta ehkäiseviä toimenpiteitä laajasti koko valuma-alueella. Valuma-alueen yleissuunnitelmat on laadittu kartta-aineistojen perusteella, ja niissä kuvataan muun muassa eroosio- tai tulvaherkkiä alueita, ravinnekuormituksen lähteitä ja muita vesistökuormitukseen vaikuttavia tekijöitä.

Paimionjoen valuma-aluesuunnitelma (pdf)

Kemiönsaaren valuma-aluesuunnitelma (pdf)

Aurajoen valuma-aluesuunnitelma (pdf)

Uskelanjoki-Halikonjoki valuma-aluesuunnitelma (pdf)

Kiitos mielenkiinnosta!

Petrina Köngäs

petrina.kongas@afry.com

AFRY

